TÓM TẮT BÁO CÁO NGHIÊN CỨU

Đan xen bản dạng — Trải nghiệm của người lao động di cư nội địa LGBTQ+ tại Việt Nam

KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

Động lực và chuẩn bị cho di cư

Động lực di cư của những người tham gia rất đa dạng, được thúc đẩy bằng cách kết hợp giữa *khát vọng cá nhân, nhu cầu kinh tế và các yếu tố xã hội.* Rất nhiều người đã di chuyển đến các đô thị lớn với mục tiêu đi học đại học và tìm kiếm những công việc tốt hơn. Các yếu tố kinh tế, bao gồm mong muốn có mức lương cao hơn và cải thiện mức sống, cũng rất quan trọng. Bên cạnh đó, *khát khao được sống thật với bản thân và tránh xa định kiến, kỳ thị* đã khiến nhiều người LGBTQ+ quyết định di cư.

Thành phố được xem như trung tâm của cơ hội, nơi tập trung nhiều việc làm, trường học và có môi trường xã hội cởi mở hơn. Người di cư thường chọn điểm đến dựa trên những yếu tố như cơ hội việc làm, chi phí sinh hoạt và mức độ chấp nhận của xã hội. Tuy nhiên, cuộc sống thành phố cũng mang lại không ít thách thức, từ tìm chỗ ở, kiếm việc làm đến hòa nhập với môi trường mới.

Nhiều người tham gia dựa vào mạng lưới quan hệ cá nhân, đặc biệt là gia đình và bạn bè, để vượt qua khó khăn của cuộc sống đô thị. Những mối quan hệ này mang lại hỗ trợ vô giá, từ những lời khuyên thực tế về nhà ở và việc làm đến an ủi về mặt tinh thần. Các nền tảng trực tuyến cũng đóng vai trò quan trọng, giúp người tham gia kết nối với những người di cư khác, tìm kiếm lời khuyên và xây dựng sự kết nối cộng đồng.

Những người tham gia thường tận dụng mạng lưới xã hội để tìm chỗ ở, chia sẻ không gian sống với bạn bè hoặc gia đình để giảm chi phí. Tuy nhiên, điều này có thể ảnh hưởng đến quyền riêng tư và cảm giác thoải mái. Đối mặt với những thách thức tài chính lớn khiến nhiều người phải vật lộn để trang trải các chi phí cơ bản. Chi phí sinh hoạt cao ở các khu vực thành thị, cùng với thu nhập không ổn định, khiến việc tiết kiệm tiền trở nên khó khăn. Đặc biệt, người chuyển giới còn phải đối mặt với gánh nặng tài chính lớn hơn do các chi phí y tế phát sinh.

Trải nghiệm sống và làm việc tại điểm đến mới

Môi trường đô thị mang đến nhiều cơ hội hơn để con người được tự do giao tiếp xã hội và thể hiện bản thân. Người tham gia đã kết nối với những người LGBTQ+ khác thông qua mạng xã hội và các nhóm cộng đồng. Dù vậy, duy trì mối quan hệ bền vững và thích nghi với môi trường xã hội mới vẫn là một trở ngại lớn. *Một số người đã tìm thấy chấp nhận và thấu hiểu, trong khi những người khác vẫn phải đối mặt với kỳ thị và hiểu lầm.*

Hoàn thành các thủ tục hành chính là một thách thức đáng kể, đặc biệt là đối với người chuyển giới. Quy trình hành chính phức tạp và thiếu hướng dẫn rõ ràng thường dẫn đến tình trạng chậm trễ và thất vọng. Ngoài ra, nỗi sợ bị phân biệt đối xử và hậu quả pháp lý tiềm ẩn đã khiến một số người không thể tham gia đầy đủ vào các quy trình hành chính.

Người tham gia cũng phải đối mặt với nhiều thách thức trong quá trình tìm kiếm việc làm, trong đó có phân biệt đối xử dựa trên xu hướng tính dục, bản dạng giới và tình trạng HIV. Nhiều người buộc phải che giấu danh tính của mình để tăng cơ hội việc làm, dẫn đến căng thẳng đáng kể về tinh thần và cảm xúc. Ngoài ra, thiếu minh bạch và công bằng trong quá trình tuyển dụng càng cản trở triển vọng việc làm của họ.

Mức lương thấp, điều kiện làm việc không đảm bảo và phân biệt đối xử đã khiến nhiều người tham gia phải đối mặt với tình trạng mất việc làm thường xuyên. Tính chất công việc không ổn định, đặc biệt ở các nghề như lao động tự do và mại dâm, kết hợp với phân biệt đối xử, đã khiến cuộc sống của nhiều người tham gia trở nên khó khăn và thiếu an toàn. Việc làm không ổn định, đặc biệt là trong các ngành nghề dễ bị phân biệt đối xử, đã đẩy nhiều người vào một vòng luẩn quẩn của nghèo đói và bất bình đẳng. *Ngoài ra, những người di cư từ các vùng nông thôn thường phải đối mặt với rào cản văn hóa và định kiến vùng miền khi tìm kiếm việc làm ở các đô thị.*

Trải nghiệm sống và làm việc tại điểm đến mới (tt.)

Quy trình tuyển dụng và đào tạo không công bằng, cùng với hạn chế trong tiếp cận các chế độ phúc lợi và bảo hiểm, đã tạo ra nhiều khó khăn cho người lao động nhập cư LGBTQ+, đặc biệt là khi họ không hiểu rõ về các quy định của pháp luật lao động. Thiếu hiểu biết về ngôn ngữ, văn hóa và các quy định pháp luật, kết hợp với phân biệt đối xử, đã khiến người lao động nhập cư LGBTQ+ dễ bị tổn thương và không thể bảo vệ quyền lợi của mình trong hợp đồng lao động và chính sách bảo hiểm.

Mặc dù một số người tham gia có thể thể hiện bản thân của mình một cách tự do hơn trong các bối cảnh xã hội nhưng họ thường cảm thấy bị hạn chế trong môi trường làm việc chuyên nghiệp. Người lao động nhập cư LGBTQ+ thường gặp phải những thách thức đáng kể tại nơi làm việc, bao gồm phân biệt đối xử, định kiến và thiếu hiểu biết. Những cá nhân này có thể phải đối mặt với các hình thức phân biệt đối xử khác nhau, chẳng hạn như bị loại khỏi các sự kiện xã hội, trở thành mục tiêu của những lời nhận xét mang tính xúc phạm hoặc không được cấp trên cân nhắc, đề bạt thăng chức. Hơn nữa, họ có thể bị phân biệt đối xử công khai, chẳng hạn như quấy rối, bắt nạt và thậm chí là chấm dứt hợp đồng lao động. Lo ngại về những hậu quả tiêu cực, như mất việc làm hoặc bị tẩy chay xã hội, thường buộc người LGBTQ+ phải kìm nén bản dạng của mình và đáp ứng các kỳ vọng của xã hội.

Điều này có thể dẫn đến tình trạng căng thẳng và lo lắng liên tục khi họ phải đối mặt với mạng lưới phức tạp của các áp lực xã hội và nghề nghiệp. *Việc cân bằng giữa cuộc sống cá nhân và công việc dần dần sẽ trở thành một kỹ năng, khi họ thường phải lựa chọn giữa sống thật với bản thân và đảm bảo an toàn trong công việc. Kìm nén bản thân như vậy có thể dẫn đến cảm giác bị cô lập, xa lánh và giảm đi cảm giác gắn kết với nơi làm việc.*

Hỗ trợ và tư vấn

Người di cư phụ thuộc rất nhiều vào các *mạng lưới xã hội* để được hỗ trợ và tiếp cận thông tin. *Bạn bè, gia đình và các cộng đồng trên mạng hỗ trợ* những người mới đến cả về mặt tinh thần và thực tế, giúp họ vượt qua những thách thức liên quan đến nhà ở, việc làm và thích nghi văn hóa. Vì vậy, việc chia sẻ kinh nghiệm, lời khuyên và đề xuất thông qua các nền tảng trực tuyến và mạng lưới xã hội là điều thiết yếu để giúp người di cư thích ứng với môi trường mới.

Hỗ trợ sức khỏe tâm thần đóng vai trò quan trọng với người di cư, đặc biệt là những người phải đối mặt với cảm giác cô lập và căng thẳng. Tiếp cận các dịch vụ tư vấn, nhóm hỗ trợ cộng đồng và các nguồn thông tin trực tuyến có thể cải thiện đáng kể sức khỏe của họ. Một yếu tố quan trọng khác là *tinh thần tự chủ và khả năng tự thích ứng,* giúp người di cư vượt qua những khó khăn trong cuộc sống mới. Mặc dù hỗ trợ của cộng đồng rất có giá trị, nhưng cá nhân cũng phải chủ động giải quyết vấn đề của riêng mình và tìm kiếm hỗ trợ khi cần thiết. Tuy nhiên, những thách thức mang tính hệ thống, chẳng hạn như khả năng tiếp cận hạn chế với dịch vụ chăm sóc sức khỏe, dịch vụ pháp lý và các chương trình phúc lợi xã hội, có thể làm trầm trọng thêm những khó khăn mà người di cư phải đối mặt.

Kế hoạch tương lai của người di cư: Khát vọng và mục tiêu sau di cư

Người tham gia bày tỏ nhiều nguyện vọng khác nhau về tương lai, *phản ánh các giá trị, mục tiêu và hoàn cảnh cá nhân của họ.* Nhiều người muốn tìm kiếm cơ hội học đại học để phát triển nghề nghiệp hoặc thành lập doanh nghiệp riêng. Những người khác ưu tiên gia đình và cộng đồng, có ý định trở về gia đình để chăm sóc những người thân yêu hoặc đóng góp cho cộng đồng của họ. Ngoài ra, cơ hội phát triển và đảm bảo sức khỏe thể chất – tinh thần cũng là những yếu tố quan trọng cần cân nhắc với những người đang tìm cách cân bằng giữa công việc và cuộc sống cá nhân và vun đắp các mối quan hệ xã hội bền chặt. Những nguyện vọng này thể hiện *sự kiên cường, tham vọng và hy vọng* của những người tham gia, ngay cả khi họ phải đối mặt với những thách thức của quá trình di cư và hội nhập.

Vui lòng truy cập thuvien.lgbt/documents để đọc toàn bộ báo cáo nghiên cứu.
Liên hệ: Chương trình Quyền LGBTI
Viện nghiên cứu Xã hội, Kinh tế và Môi trường (iSEE) — lgbt@isee.org.vn

Nghiên cứu trải nghiệm của người lao động di cư nội địa LGBTQ+ Việt Nam được tài trợ bởi Chính phủ Australia và được thực hiện bởi Viện nghiên cứu Xã hội, Kinh tế và Môi trường (iSEE).
Ấn phẩm này được Chính phủ Australia tài trợ thông qua Bộ Ngoại giao và Thương mại. Quan điểm thể hiện trong ấn phẩm này là của riêng nhóm tác giả và không nhất thiết là quan điểm của Chính phủ Australia.